

تعیین شاخص فرساینده‌گی R فرمول جهانی فرسایش USLE برای مناطق میانی استان آ - غربی رضا سکوتی اسکوتی^۱

فرسایش خاک عبارت است از جدا شدن ذرات خاک از محل اصلی خود و نقل مکان آنها، اولین و مهمترین مرحله فرسایش شامل اثرات برخورد باران و عمل پاشمان ذرات خاک بهنگام برخورد قطرات باران می‌باشد که به عامل فرساینده‌گی باران موسوم است. برای نشان دادن قدرت فرساینده‌گی باران، مقدار عددی بوجود آمده است که یکی از آنها را بنام شاخص "R" می‌شناسیم. این شاخص برای بیان رابطه بین تلفات خاک و بارندگی بکار می‌رود. برای محاسبه شاخص فرساینده‌گی باران (R) به آمار بارندگی تفصیلی و شدت بارندگی ثبت شده نیاز می‌باشد. زمانیکه چنین آماری موجود نیست این شاخص را با استفاده از روشهای تجربی برآورد می‌کنند.

در این تحقیق، برای منطقه ارومیه، ابتدا شاخص فرساینده‌گی باران R با استفاده از آمار شدتهای بارندگی ثبت شده محاسبه گردید. سپس تعداد پنج روش تجربی برای برآورد این شاخص که مناسب شرایط منطقه‌ای بودند، انتخاب و مقدار شاخص برآورد گردید. اینکار با ایجاد همبستگی بین شاخص R محاسبه شده و R های برآورد شده از طریق پنج مدل پیش گفته انجام شد. به این ترتیب ضرایب مدلهای مذکور در جهت شرایط منطقه‌ای نیز اصلاح گردید. بالاخره بین شاخص فرساینده‌گی محاسبه شده و شاخصهای برآورد شده آزمون اختلاف میانگینها (t) بعمل آمد. نتایج این آزمون نشان داد که بین میانگینها اختلاف معنی‌دار وجود ندارد. جهت استفاده عملی، اولویت‌بندی مدلهای نیز انجام یافت.

^۱ عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام آذربایجان غربی